

Бібліографічний опис: Варенко В. М. Інформаційна аналітика в Україні: необхідність впровадження, проблеми функціонування, перспективи розвитку. [Текст] / В. М. Варенко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – К.: 2013. – №1. – С.35-39.

УДК 002.61 (045)

Варенко В. М.

канд. педагог. наук,
доцент кафедри історії та документознавства
Національний авіаційний університет
(м. Київ, Україна)

ІНФОРМАЦІЙНА АНАЛІТИКА В УКРАЇНІ: НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ, ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Varenko V.M.

Information analytics in Ukraine: necessity of implementation, current problems, prospects of development

The paper considers an issue which is topical for Ukraine's society – introduction of information analysis techniques into social life, chances of their effective functioning and development prospects. The author highlights the important role and potential of analytics in the modern information society, its diagnostic and prognostic functions, recognizing the use of analytics in Ukraine as the only possible way contributing to social progress. The author makes corresponding conclusions.

Key words: analytics, information society, information analysis techniques.

Розвиток сучасного глобалізованого і технологізованого суспільства наштовхується на все нові і нові виклики сучасності: безкомпромісну конкурентну боротьбу за ринки збуту, сировинні ресурси, політичний вплив тощо. Людство перебуває в парадоксальній ситуації: з кожним днем інформації про процеси і явища накопичується все більше, а потрібної – як не дивно, все більше і більше не вистачає. На допомогу приходять аналітика, яка якраз і продукує необхідний і достатній обсяг інформації для прийняття єдино правильного, ефективного управлінського рішення, яке сьогодні вкрай необхідне як керівнику організації так і керівнику держави. З'явилася ціла індустрія – інформаційно-аналітична (інформаційно-аналітичні служби, інформаційно-аналітичні відділи тощо), яка і виконує місію виробництва нової інформації на основі існуючих інформаційних баз і джерел. Отже, «аналітична інформація є на сьогодні найціннішим продуктом на ринку інформації»[1, с.179].

Однак, парадоксально, але факт – Україна сьогодні не квапиться із впровадженням інформаційно-аналітичних технологій в реальний розвиток процесів життєдіяльності суспільства. Здавалося б із здобуттям незалежності і розбудовою нової держави як кажуть, саме життя змусить урядовців і чиновників адекватно і обґрунтовано (з допомогою аналітики!) реагувати на нові проблеми, що повсякчас постають перед ними. Проте, як бачимо, складається дивна, хоча і зрозуміла ситуація, коли чиновники і бізнесмени вкрай зацікавлені застосовувати аналітичні методики у вузькоекономічних, бізнесових та і в політичних аспектах своєї діяльності і надто не хочуть цього робити в стратегічних питаннях розвитку держави, її економіки, глобальної політики...

Отже, метою нашого дослідження є з'ясування можливостей впровадження, застосування інформаційно-аналітичних методик в українських реаліях, проблем, що виникають при цьому та окреслення перспектив розвитку аналітики.

Серед дослідників, які ґрунтовно вивчають теоретичні, методичні, технологічні і організаційні аспекти функціонування інформаційної аналітики, виокремимо таких вчених як В.М. Андрієнко, В. М. Горовий, О.В. Дроздова, С.П.Кулицький, О.В. Михайлюк, І.І.Муковський, П.Ю. Конотопов, Ю.В. Курносів, Ю.П. Сурмін, Л.Я. Філіпова. Розглянемо деякі праці більш докладніше.

Найбільш фундаментальним і змістовним дослідженням на території СНД з аналітики можна, без сумніву, назвати роботу П.Ю. Конотопова та Ю.В. Курносова «Аналітика: методологія, технологія і організація інформаційно-аналітичної роботи»[3]. Відчувається, що автори досконало, з практичного боку знають методику і організацію інформаційно-аналітичної роботи, при цьому висвітлюючи і теоретичні питання аналітики, такі як з'ясування понять «аналітика», «аналітична діяльність», «аналітичний прогноз», систем ІАЗ, технологій ІАД.

Дослідники справедливо вважають, що сьогодні «добре налагоджена інформаційно-аналітична робота підвищує ефективність будь-якої діяльності. Вона дозволяє бачити повний спектр рішень, а не тільки ті, які здаються очевидними або до яких звикли»[3, с.21]. Водночас вчені застерігають: «події, що відбуваються сьогодні в світі, свідчать про прихід серйозної кризи, що охоплює практично всі сфери суспільного життя. Причини її кореняться в тому, що багато які соціально значущі рішення сьогодні приймаються без глибокого і всебічного аналізу їх наслідків» [3, с.413]. Без сумніву, розумне використання інформаційно-аналітичних методик якщо б і не дозволило повністю уникнути наявних кризових явищ в світовій економіці, то як мінімум, мінімізувало б наслідки їх згубних дій.

Колективна праця «Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах»[4] висвітлює багато загальнотеоретичних і методичних питань аналітичної діяльності. Автори визначають низку причин, чому так бурхливо сьогодні розвивається ринок аналітичної інформації. Серед них найважливіші:

- ускладнення об'єктів і процесів суспільства, поведінку яких неможливо однозначно передбачити;
- значний інноваційний тонус соціальних структур, що вивчаються;
- життєдіяльність людини носить ситуативний характер;
- ускладнення соціальних систем призводить до зростання їх нестійкості;
- соціальна динаміка неминує породжує величезні і суперечливі потоки інформації[4,с. 11-12].

До важливих висновків про значення аналітичних досліджень на теренах України доходить Горовий В.М.[1],[2]. Звертає увагу на себе думка вченого про те, що «...розвиток суспільства наштовхується на все нові й нові виклики сучасності, реагування на які потребує введення в обіг все більшої кількості нової інформації, забезпечуваної науково-технічним і власне людським прогресом»[1, с.15].

Водночас сьогоднішнє українське суспільство, як вважає автор, не виконує дуже важливої умови входження в інформаційну епоху. Воно користується, як правило, пропонованою йому ззовні інформацією (не стільки потрібною, скільки пропонованою!) і генерує дуже мало власної інформації в глобальний інформаційний простір про свої ринки, про свої можливості. Воно ще не стало діючим гравцем на глобальних інформаційних ринках.[2, с.190].

Необхідність впровадження і використання інформаційно-аналітичних методик і технологій в Україні зумовлена:

- практичною відсутністю прогнозованого і передбачуваного розвитку всіх процесів соціально-економічного і політичного життя українського суспільства;
- нахабною і неконтрольованою поведінкою іноземних інформаційно-аналітичних структур, які використовують український інформаційний простір в своїх інтересах, що часто не відповідають українським потребам, а то і є відверто ворожими;
- нагальною потребою змінити психологію і ментальність українських управлінців і бізнесменів приживленням у їх свідомості загально визнаного алгоритму управлінської діяльності: подумати - проаналізувати - спрогнозувати наслідки - зробити, а не навпаки;
- суттєвою зміною реальних умов суспільно-економічного життя, інноваційним характером існування всіх об'єктів і систем;
- ускладненням і пришвидшенням всіх процесів і явищ, що відбуваються, необхідності оперативної і об'єктивної та ефективно реагувати на ці швидкі зміни;
- кризовими явищами в багатьох сферах не тільки українського суспільства, а й міжнародних структур, внаслідок несвоєчасних та неефективних управлінських рішень.

Перелік аргументів на користь впровадження інформаційно-аналітичної діяльності можна було б продовжити, але чи не найвагомим аргументом на користь аналітики, на нашу думку, є те, що країни «золотого мільярда» є водночас визнаними світовими лідерами в інформаційно-аналітичній діяльності, практичному застосуванні відповідних методик і технологій в усіх сферах життя, що є, безперечно, закономірністю. Отже, наявний прямий зв'язок аналітики з успішним суспільним і економічним розвитком цих країн.

Щодо перспектив використання інформаційно-аналітичних технологій на теренах України в майбутньому, то наші прогнози оптимістичні – в країні немає іншого вибору. Всі інші сценарії є неприйнятними для самостійної держави. Адже значення і роль інформаційно-аналітичної діяльності буде тільки зростати і сьогоднішнє відставання, на думку В.М. Горового, «є відставанням, відкладеним у майбутнє»[1,с.192], тому чим швидше ми це зрозуміємо, і найголовніше, будемо робити конкретні кроки в цьому напрямі, тим краще. Альтернативи запропонованому курсу немає, оскільки тільки аналітика:

- забезпечує управлінців і бізнесменів необхідною і достатньою інформацією для прийняття своєчасного і ефективного управлінського рішення;
- діагностує, прогнозує, убезпечує управлінців від загроз, ризиків і небезпек, що їх сьогодні повсякчас продукує сьогодення;
- допомагає вирішити нові, нетипові, нестандартні проблеми, що виникають в результаті ускладнення соціально-політичного і економічного життя суспільства;
- допомагає уникнути (послабити дію) кризових ситуацій в економіці і політиці, чинників ризику за допомогою отримання відповідної інформації;
- підвищує системність та достовірність прийняття управлінського рішення;
- знижує інформаційне навантаження на осіб, що приймають управлінське рішення за рахунок фільтрації потоків інформації;
- забезпечує відповідними інформаційно-аналітичними технологіями і методиками управлінців і бізнесменів;
- змінює ментальність управлінців і бізнесменів тощо.

Розвиток аналітики і відповідних інформаційно-аналітичних структур в Україні – процес незворотній і об'єктивний і буде набувати в майбутньому все більш яскраво

вираженого системного характеру. Наявні труднощі, викликані перш за все співпаданням процесів розбудови відповідних структур з розбудовою молодої держави, будуть подолані. Україна, завдяки аналітиці, її інформаційно-аналітичним технологіям, відповідним методикам, займе гідне місце в когорті розвинених європейських країн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горовий В. М. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського; наук. ред. Л. А. Дубровіна./ В.М. Горовий. – К., 2010. – 360 с.
2. Горовий В.М. Фонди ресурсів соціальних інформаційних баз в процесі творення нових знань: загальні перспективи // Студії з архівної справи та документознавства / Держкомархів України; УНДІАСП / В.М. Горовий. – К., 2006. – Т. 14. – С.12-19.
3. Конотопов П.Ю. Аналітика: методологія, технологія и організація інформаційно-аналітичної роботи / П.Ю.Конотопов, Ю.В.Курносів. - М.: РУСАКИ, 2004г. - 512 с.
4. Муковський І.Т. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: Навч. посіб./ Муковський І.Т., Міщенко А.Г., Шевченко М.М. – К.: Кондор, 2012. – 224с.